

**UCHWAŁA NR LXVII/617/2024
RADY MIEJSKIEJ W TUCHOWIE**

z dnia 20 marca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu wspierania rodziny w gminie
Tuchów na lata 2024 – 2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023r., poz. 40, 572, 1463 i 1688) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2024r., poz. 177) Rada Miejska w Tuchowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2024 – 2026 zwanym dalej „Programem”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Tuchowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązywania od dnia 01 stycznia 2024r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Tuchowie

mgr Stanisław Obrzut

**Gminny program wspierania rodziny
w gminie Tuchów na lata 2024 - 2026**

Tuchów 2024r.

Spis treści

I. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY	3
Asystent rodziny	4
Rodziny wspierające	6
Placówki wsparcia dziennego	6
II. LOKALNA DIAGNOZA	8
Pomoc społeczna	9
Świadczenia rodzinne	13
Pomoc udzielana uczniom	15
Pobyty dzieci w placówkach	16
Asystent rodziny	17
III. ANALIZA SWOT W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY.....	18
Mocne strony	18
Słabe strony	18
Możliwości	18
Zagrożenia	19
IV. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU, ADRESACI PROGRAMU, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	20
Cel główny	20
Cele szczegółowe oraz działania w ramach realizacji celów:	20
V. OCZEKIWANE REZULTATY PROGRAMU.....	22
VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	22
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	23
VIII. PODSUMOWANIE	23

I. ZADANIA GMINY Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na gminie spoczywają zadania własne i zlecone.

Do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Wielopłaszczyznowe wsparcie rodzin, które z różnych przyczyn mają problemy w zakresie prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych polega przede wszystkim na diagnozowaniu i analizie środowisk rodzinnych, wzmacnianiu funkcji i ról, jakie powinna spełniać rodzina, dążeniu do integracji i reintegracji rodziny, przeciwdziałaniu jej marginalizacji i degradacji społecznej oraz podnoszeniu świadomości z zakresu jej planowania i prawidłowego funkcjonowania.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny prowadzone jest w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym współdziałaniem.

Ustawa precyzuje, iż praca z rodziną prowadzona jest w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Asystent rodziny

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.). W przypadku gdy rodzicem wychowującym dziecko jest małoletni opuszczający młodzieżowy ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii, okręgowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich lub zakład poprawczy, pracownik socjalny przeprowadza u tego rodzica wywiad środowiskowy, a następnie kierownik ośrodka pomocy społecznej przydziela temu rodzicowi asystenta rodziny. Po przeprowadzeniu wywiadu, pracownik socjalny dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeżeli z analizy, wynika konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej z wnioskiem o jego przydzielenie. Po otrzymaniu wniosku od pracownika socjalnego kierownik ośrodka pomocy społecznej:

- 1) przydziela rodzinie asystenta rodziny albo,
- 2) występuje do jednostki organizacyjnej gminy, która organizuje pracę z rodziną, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny albo,
- 3) występuje do podmiotu, któremu gmina zleciła realizację pracy z rodziną na podstawie art. 190, o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;

- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego;
- 13) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 14) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- 15) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 16) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny podmiotowi, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 17) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 18) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 19) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 20) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno - pomocową, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Wedle zapisów ustawy jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić prace, która jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin.

Na mocy Zarządzenia Nr 174/2012 Burmistrza Tuchowa z dnia 24 sierpnia 2012 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie został wyznaczony do realizacji zadania z zakresu wspierania rodzin, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na terenie tutejszej gminy zadania mające na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych poprzez bezpośrednią pracę z w/w rodzinami do stycznia 2019 r. prowadził jeden asystent rodziny, który pracował z nimi, pomagał im w opiece i wychowaniu dzieci.

Praca z rodziną prowadzona była także w przypadku umieszczenia dzieci poza rodziną. Zgodnie z zapisami ustawy asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę za jej zgodą. Od stycznia 2019 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie nie ma zatrudnionego asystenta rodziny, ze względu na brak chętnych osób do pracy na danym stanowisku.

Rodziny wspierające

Inną formą wsparcia organizowaną na szczeblu gminy są rodziny wspierające, które mają na celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej definiuje, iż rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- 3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo oraz nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Rodzinę wspierającą ustanawia Burmistrz właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Zadaniem rodziny wspierającej nie jest wyręczanie, lecz aktywna pomoc w przezwyciężeniu kryzysu w rodzinie wspieranej. Formy takiej pomocy mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od ich pomysłowości i inicjatywy. Dotyczyć one mogą doradztwa w stosowaniu określonych metod wychowywania dzieci, organizacji czasu rodziny, racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami. Jak dotąd, od czasu wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. 2012 roku), na terenie gminy Tuchów nie wspierano rodzin taką formą pomocy.

Placówki wsparcia dziennego

Ustawa określa, że w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówkę wsparcia dziennego prowadzi gmina, podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190, lub podmiot, który uzyskał zezwolenie Burmistrza. Powiat może prowadzić lub zlecić, na podstawie art. 190, prowadzenie placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym może być prowadzona także przez podmiot, który uzyskał zezwolenie starosty. Placówka wsparcia dziennego współpracuje z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest nieodpłatny. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego jest dobrowolny, chyba, że do placówki skieruje sąd.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych;
- 2) specjalistycznej;
- 3) pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej zapewnia dziecku:

- 1) opiekę i wychowanie;
- 2) pomoc w nauce;

3) organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie specjalistycznej w szczególności:

1) organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne;

2) realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię.

Placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie pracy podwórkowej realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne. Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w połączonych formach.

Od kilkunastu lat na terenie gminy Tuchów prowadzona jest Placówka Wsparcia Dziennego „Kubusie” przy Parafii św. Jakuba Ap. w Tuchowie. Placówka prowadzona jest przez Parafię dzięki współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowie. Placówka Wsparcia Dziennego „Kubusie” prowadzona jest w formie opiekuńczej, podejmowane są działania ukierunkowane na udzielenie wsparcia rodzicom w sprawowaniu ich podstawowych funkcji, pomocy rodzinom w rozwiązywaniu trudności wychowawczych. Placówka zapewnia opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe, rozwój zainteresowań. Realizowane są także zajęcia profilaktyczne.

Od 2022 r. działa w Tuchowie przy ulicy Zielonej Placówka Wsparcia Dziennego „Wspólne szczęście”. W placówce prowadzone są nieodpłatne zajęcia świetlicowe trwające przez cały rok kalendarzowy od poniedziałku do piątku w godzinach od 14:00 do 18:00. Placówka dostosowana jest na 30 miejsc. Prowadzone są zajęcia edukacyjne, plastyczne, muzyczne, z rękodzieła artystycznego oraz sportowe.

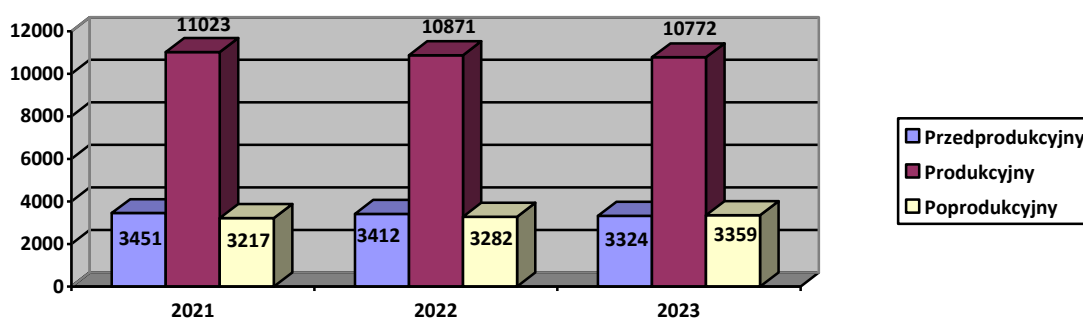
W lutym 2023 r. została otwarta Świetlica „Zielony Domek” przy ul. Tarnowskiej w Tuchowie. Świetlica oferuje miejsce spotkań i integracji dla prawobrzeżnej części Tuchowa.

Na terenie gminy Tuchów nie działa żadna placówka wsparcia dziennego prowadzona przez gminę.

II. LOKALNA DIAGNOZA

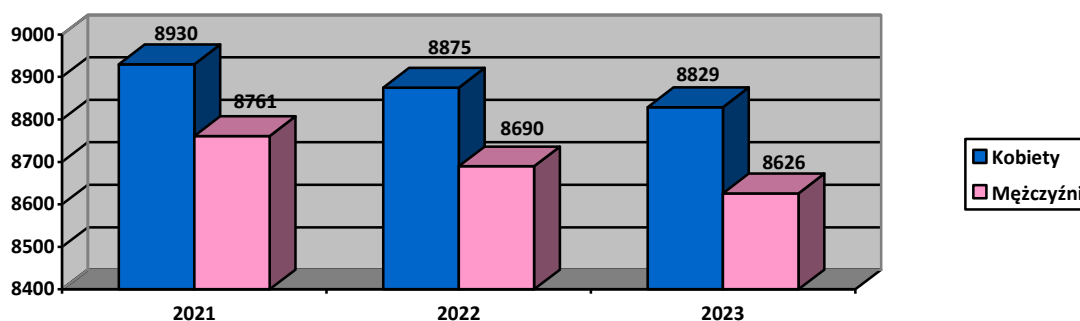
Gmina Tuchów jest jedną z szesnastu gminnych jednostek samorządu terytorialnego wchodzących w skład powiatu tarnowskiego. Według danych statystycznych gmina zajmuje powierzchnię 99,9 km², przy czym 81,9% stanowi obszar wiejski¹. W roku 2023 mieszkało ogółem 17 455 osób, 50,58% stanowią kobiety, a 49,42% mężczyźni, (stan na 31.12.2023 r.)². Średnia gęstość zaludnienia wynosi 180 osób na km².

Na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Tuchowie wynika, iż w 2023 r. ze względu na ekonomiczne grupy wiekowe najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (10 772).

Wykres 1. Statystyka mieszkańców wg ekonomicznych grup wiekowych na podstawie danych z UM w Tuchowie.

Ze względu na płeć, populacja kobiet w latach 2021 - 2023 stanowiła liczniejszą grupę.

Wykres 2. Statystyka mieszkańców wg płci w latach 2021 - 2023 na podstawie danych z UM w Tuchowie.

Na terenie gminy Tuchów znajduje się kilkanaście instytucji samorządowych, które realizują zadania z zakresu polityki społecznej na szczeblu gminy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tarnowie Filia w Tuchowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie Filia w Tuchowie,

¹ Dane z Raportu o stanie Gminy Tuchów za 2022 r.

² Opracowane na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Tuchowie.

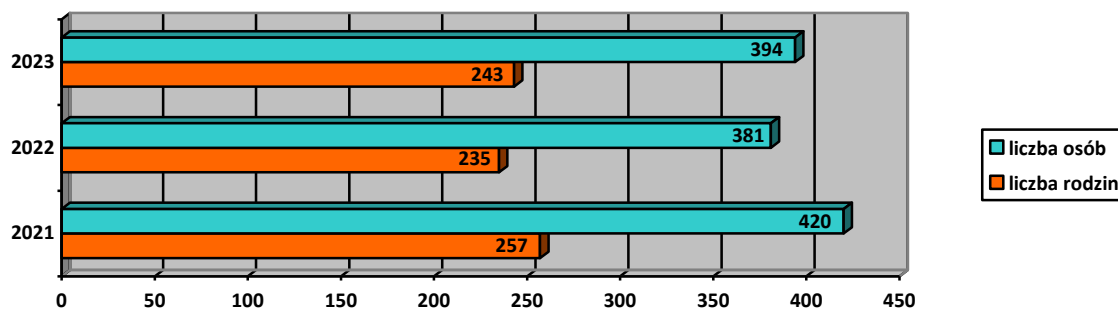
- Komisariat Policji,
- 1 szpital oraz 6 niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej,
- Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza Wsparcia Dziennego „Kubusie” przy Parafii Św. Jakuba Apostoła w Tuchowie,
- Placówka Wsparcia Dziennego „Wspólne szczęście” w Tuchowie,
- Świetlica „Zielony Domek” przy ul. Tarnowskiej,
- Dom Kultury,
- 1 żłobek, 10 przedszkoli (w tym 1 integracyjne), 12 szkół podstawowych oraz 2 szkoły średnie.
- 2 domy pomocy społecznej,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej,
- 2 stowarzyszenia działające w obszarze polityki społecznej (Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Nadzieja”, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Przyjaźń” przy Domu Pomocy Społecznej Karwodrzy).

Większość jednak działań z zakresu polityki społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej, który zgodnie z ustawą o pomocy społecznej ma na celu wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Tutejszy Ośrodek realizuje w szczególności działania z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych i opiekuńczych, przeciwdziałania przemocy domowej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej i innych.

Pomoc społeczna

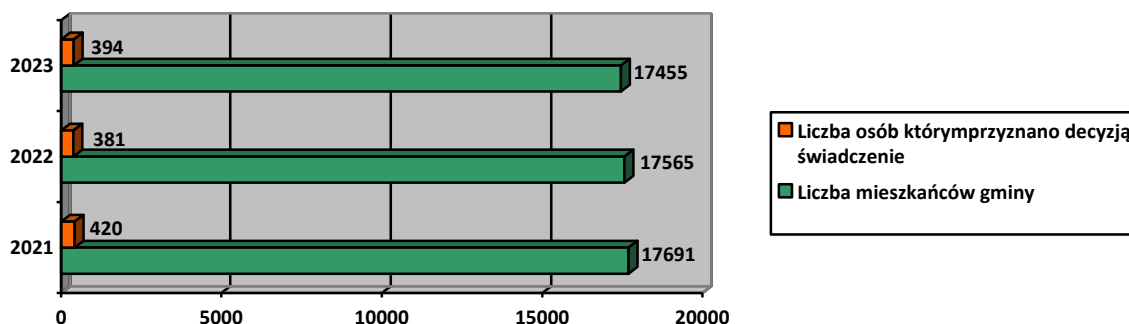
Każdego roku z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie korzysta kilkaset osób. Od kilku lat można zauważyć spadek liczby osób objętych pomocą społeczną, co może być wynikiem poprawy sytuacji materialnej rodzin, emigracją zarobkową rodzin, jak również szerokim wsparciem ze strony państwa w postaci programów kierowanych dla rodzin i dzieci, a z drugiej strony być może wynikiem wprowadzenia i realizacji nowych form pomocy.

Poniższy wykres przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej jak również liczbę osób w rodzinach w latach 2021 - 2023.

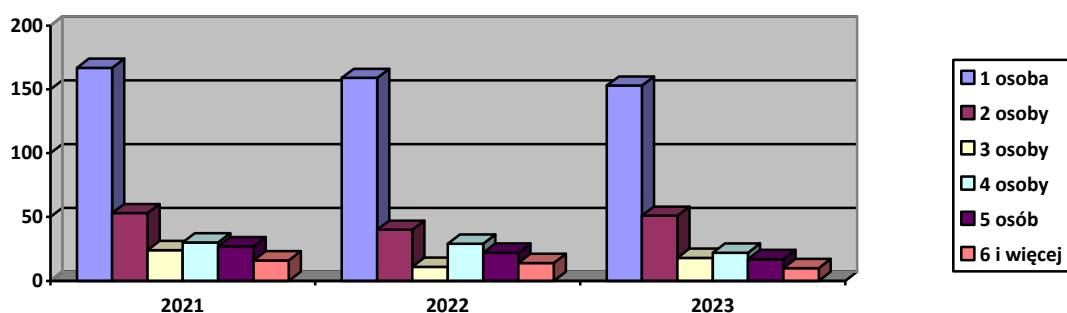
Wykres 3. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pomocą.

Z danych statystycznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie wynika, iż w roku 2021 - osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie było 420, co stanowiło 2,37% ogółu mieszkańców. Rok później - w 2022 r. - wskaźnik ten spadł do 2,17%, zaś w 2023 r. wskaźnik wyniósł 2,26%. Tylko z pomocy finansowej w formie zasiłków z pomocy społecznej skorzystało w 2021 r. - 186 rodzin w których żyło 362 osoby, w 2022 r. było ich 177 rodzin (328 osób), zaś w 2023 r. -184 rodziny w których żyło 336 osób.

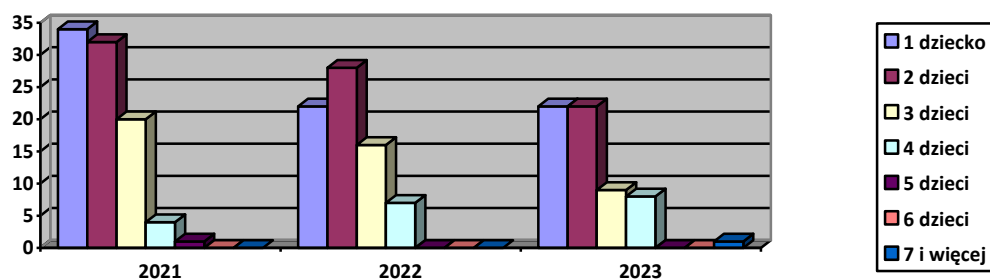
Wykres 4. Liczba osób którym przyznano decyzję świadczenie w stosunku do liczby wszystkich mieszkańców.

Największą grupą korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie niezmiennie w przeciągu 3 ostatnich lat są jednoosobowe gospodarstwa domowe (2021 - 167, 2022 - 159, 2023 - 153).

Wykres 5. Typy rodzin objętych pomocą ze względu na ilość osób opracowane na podstawie Rocznych sprawozdań z udzielonych świadczeń OPS w Tuchowie –MRiPS.

Pod względem liczby dzieci pozostających na wychowaniu, największą grupą są rodziny z jednym dzieckiem (w 2021 - 34, 2022 - 22, 2023 - 22) oraz dwojgiem dzieci (w 2021 - 32, 2022 - 28, 2023 - 22), kolejno model 2+3 (w 2021 - 20, 2022 - 16, 2023 - 9), a następnie rodziny z 4 dziećmi (w 2021 - 4, 2022 - 7, 2023 - 8). Zestawienie szczegółowych danych przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Struktura liczebności rodzin z dziećmi.

Osoby i rodziny, które zostają objęte pomocą Ośrodka oprócz spełnienia warunku kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania pomocy, winny charakteryzować się jedną z niżej wymaganych przyczyn: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej. Na uwagę zasługują fakt, iż w przeważającej mierze osoby, które uzyskują pomoc z Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie charakteryzują się występowaniem kilku problemów jednocześnie.

Jednym z głównych powodów przyznawania pomocy przez OPS w Tuchowie w roku 2023 była długotrwała lub ciężka choroba, kolejnym powodem było ubóstwo (rozumiane jako posiadanie dochodów poniżej kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) oraz niepełnosprawność.

Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie.

Powód trudnej sytuacji życiowej	2021	2022	2023
Ubóstwo	117	121	121
Bezdomność	2	3	4
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	22	18
w tym: wielodzietność	19	18	14
Bezrobocie	56	59	57
Niepełnosprawność	123	107	119

Długotrwała lub ciężka choroba	128	117	126
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	15	14	18
w tym: rodziny niepełne	11	10	11
rodziny wielodzietne	5	4	4
Przemoc w rodzinie	7	0	3
Alkoholizm	18	10	12
Narkomania	2	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	3
Zdarzenie losowe	1	3	5
Sytuacja kryzysowa	0	1	0

Tabela 1. Powody przyznania pomocy przez OPS na podstawie sprawozdań MRiPS.

Ważnym problemem społecznym, z punktu widzenia *Gminnego programu wspierania rodziny*, jest problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Jak pokazują dane OPS w roku 2021 - 15 rodzin z 54 osobami (w tym rodzin niepełnych - 11), w roku 2022 - 14 rodzin z 51 osobami (w tym 10 rodzin niepełnych), zaś w roku 2023 - 18 rodzin z 69 osobami w tych rodzinach (w tym 11 rodzin niepełnych). Przytoczone wyżej dane wskazują zatem na realnych odbiorców działań zaplanowanych w niniejszym Programie. Zaznaczyć należy także, iż często w rodzinach tych występują także inne problemy, jak ubóstwo, alkoholizm czy przemoc domowa. Dlatego też konkretne działania winny skupiać się na wielopłaszczyznowym i zindywidualizowanym wspieraniu rodziny znajdującej się w kryzysie.

Wedle dokonanej analizy, w rodzinach, w których wstępuje bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych przy zapewnieniu wsparcia, także ze strony ośrodka pomocy, rodziny są w stanie zabezpieczyć dziecku właściwy rozwój, co daje szansę na pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej. Jednakowoż należy być świadomym, iż istnieje zagrożenie, że nawet działania podejmowane przez ośrodek okażą się niewystarczające (np. poprzez brak współpracy rodzin z pracownikiem socjalnym) w kwestii działań mających na celu poprawę sytuacji rodzinnej czy majątkowej. Dlatego też w sytuacji zagrożenia dobra dziecka sąd może wydać zarządzenie w formie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

Nie można jednocześnie zakładać, iż tylko rodziny, w których występują problemy opiekuńczo - wychowawcze są adresatami programu, bowiem różne czynniki występujące łącznie mogą doprowadzić do kryzysu w rodzinie.

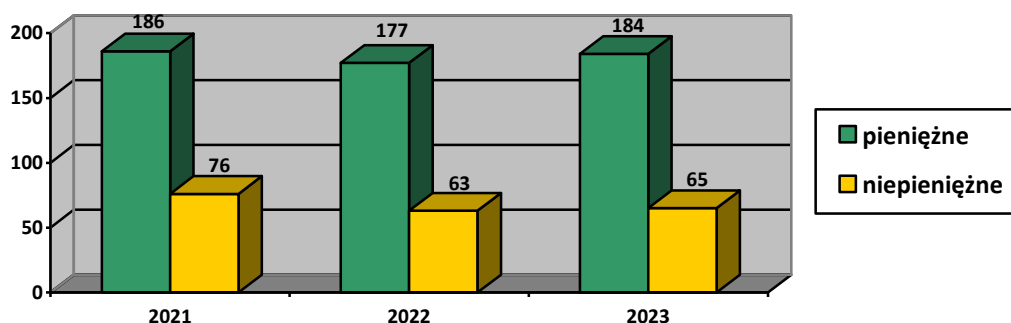
Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej ośrodki pomocy społecznej realizują swoje działania w formie zasiłków i usług w formie pieniężnej (zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki, świadczenie

pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy, udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd) oraz w formie niepieniężnej (praca socjalna, bilet kredytowany, składki na ubezpieczenie zdrowotne, składki na ubezpieczenia społeczne, pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie, sprawienie pogrzebu, poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia, mieszkanie treningowe, pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych).

Z formy pieniężnej w roku 2021 skorzystało 186 rodzin, w których żyło 362 osób. W roku 2022 liczba rodzin nieznacznie zmalała gdyż z pomocy w formie pieniężnej skorzystało 177 rodzin, w których żyło 328 osób, zaś w 2023 r. wyniosła 184, w których było 336 osób.

Z kolei z formy niepieniężnej w roku 2021 pomocą taką objęto 76 rodzin, o liczbie osób 139, w roku 2022 – 63 rodziny, w których znajdowało się 114 osoby, zaś w 2023 r.- 65 rodzin, w których znajdowało się 123 osoby.

Poniższe dane pokazują, iż OPS w Tuchowie na przestrzeni ostatnich 3 lat (2021 - 2023) dwukrotnie częściej udzielał pomocy w formie zasiłków pieniężnych.

Wykres 7. Liczba rodzin korzystających z pomocy ze względu na formę pomocy (pieniężne i niepieniężne) na podstawie danych z MRiPS.

Wysokość oraz cel, na jaki zostały przeznaczone świadczenia uzależniony był od indywidualnej sytuacji osób lub rodzin oraz wnioskowanych i zidentyfikowanych podczas wywiadu środowiskowego potrzeb i możliwości rodzin.

Świadczenia rodzinne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie realizuje także zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, oraz ustawy „Za życiem”.

W ramach świadczeń rodzinnych, Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje m.in. takie formy pomocy jak:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:
 - urodzenia dziecka,
 - opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
 - samotnego wychowywania dziecka,
 - wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
 - kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
 - rozpoczęcia roku szkolnego oraz rocznego przygotowania przedszkolnego,
 - podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
2. świadczenie pielęgnacyjne,
3. zasiłek pielęgnacyjny,
4. specjalny zasiłek opiekuńczy,
5. zasiłek dla opiekuna,
6. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
7. świadczenie rodzicielskie.

W roku 2021 Dział Świadczeń Rodzinnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie udzielił 598 rodzinom zamieszkałym na terenie gminy Tuchów pomocy w formie zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, wypłacił 96 świadczeń jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Ze świadczenia w formie zasiłku pielęgnacyjnego korzystało 370 osób. Objęto 19 rodzin pomocą w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego, a 13 rodzin uzyskało świadczenie w formie zasiłku dla opiekuna. Ponadto 67 rodzin z terenu Gminy Tuchów skorzystało ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego.

W roku 2022 Ośrodek udzielił 511 rodzinom z terenu gminy Tuchów pomocy w formie zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, wypłacił 90 rodzinom jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Przyznano 392 świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego. Objęto 13 świadczeniobiorców pomocą w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz 11 osób uzyskało świadczeń w formie zasiłku dla opiekuna. Ponadto 71 rodzin z terenu gminy Tuchów skorzystało ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego.

W 2023 roku Ośrodek udzielił 426 rodzinom z terenu gminy Tuchów pomocy w formie zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, 63 rodzinom wypłacono jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka. Przyznano 377 świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego. Objęto 11 świadczeniobiorców pomocą w formie specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz 7 osób uzyskało świadczeń w formie zasiłku dla opiekuna, zaś 78 rodzin z terenu gminy Tuchów skorzystało ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

- do ukończenia 18 roku życia,

- w przypadku gdy uczy się w szkole lub w szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia,
- w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- bezterminowo.

Jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 725,00 zł.

Z pomocy w formie świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2021 r. skorzystało - 49 rodzin, w 2022 r. z funduszu alimentacyjnego skorzystało 42 rodziny, zaś w 2023 r. - 35 rodzin.

Niewątpliwie program skierowany do rodzin - „Rodzina 500+” to wsparcie dla polskich rodzin w częściowym pokryciu wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Jednym z celów Programu jest zwiększenie dzietności wśród polskich rodzin, które jest bardzo niskie. Zastryk gotówki ma mobilizować zwłaszcza młode pary do założenia rodziny oraz ma poprawić sytuację finansową rodzin, zwłaszcza biednych i wielodzietnych.

1 lipca 2019 roku weszła w życie nowelizacja ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, która wprowadza zmiany w programie „Rodzina 500+”. Świadczenie wychowawcze przysługuje na wszystkie dzieci do 18 roku życia, bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Jak pokazują dane Działu Świadczeń Rodziny Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchowie faktycznie wsparcie jest znaczące. I tak w 2021 r. udzielono wsparcia 2 411 rodzinom na kwotę 19.081.175,63zł. W 2022 r. – 1 816 rodzinom udzielono wsparcia w wysokości 7.945.719,67zł, zaś w 2023 r. - 5 rodzin uzyskało wsparcie w wysokości 142.500,00zł.

Nadmienić należy, iż od 1 lutego 2023 r. wnioski o świadczenie wychowawcze 500+ składa się do ZUS.

Kolejnym wsparciem realizowanym od 2017 r. przez Ośrodek jest program „Za życiem” z którego w 2021 r. nie skorzystała żadna rodzina zamieszkała na terenie gminy Tuchów, w 2022 r. 4 rodziny zostały objęte W/wymienioną pomocą na kwotę 16.000,00zł, zaś w 2023 r. z pomocy tej skorzystało 2 rodziny na kwotę 8.000,00zł.

Pomoc udzielana uczniom

Kolejnym rodzajem wsparcia rodzin z systemu zabezpieczenia społecznego są stypendia socjalne dla uczniów oraz stypendia przyznawane przez Burmistrza Tuchowa. Wedle danych Gminnej Administracji Oświaty w Tuchowie w roku 2021 pomocą w formie stypendium objętych było 148 uczniów gminy Tuchów na kwotę 144.571,49zł. Rok później - w 2022 z pomocy takiej skorzystało 208 uczniów na łączną kwotę 128.703,48zł, zaś w 2023 r. pomocy udzielono 176 uczniom na kwotę 108.633,37zł.

W ramach programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży z terenu gminy Tuchów przyznawane są przez Burmistrza Tuchowa stypendia dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej. Stypendia zostały przyznane po raz pierwszy w 2017 r. dla uczniów ze szkół podstawowych i gimnazjów za wysokie wyniki w nauce oraz za szczególne osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe.

W 2021r. przyznano stypendia 44 uczniom, wydatkując na ten cel z budżetu Gminy

kwotę 15.300,00zł. Rok później (2022 r.) przyznano stypendia dla 42 uczniów, na łączną kwotę 19.650,00zł, natomiast w 2023 r. stypendia otrzymało 51 uczniów w łącznej wysokości 20.700,00zł.

Ponadto uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego może być przyznany zasiłek szkolny. W 2021 r. przyznano dla 10 uczniów zasiłek szkolny na kwotę 6.200,00zł, w 2022 r. nie wypłacono zasiłków szkolnych (nie wpłynął żaden wniosek), zaś w 2023 r. wypłacony zasiłek szkolny dla 5 uczniów na kwotę 3.100,00zł

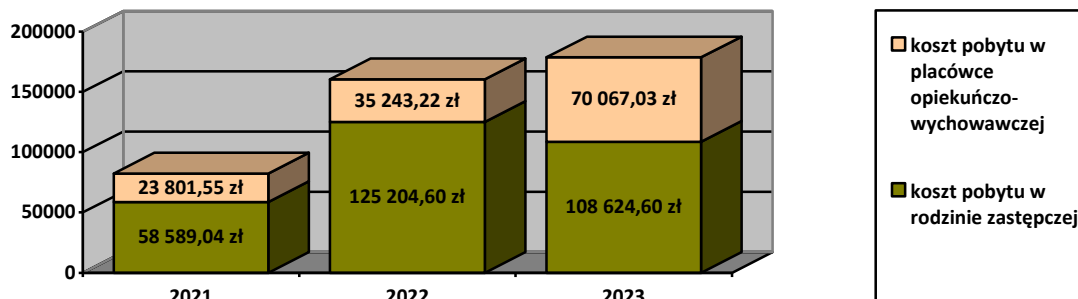
Pobyt dzieci w placówkach

Od 2012 roku tutejszy Ośrodek ma obowiązek realizacji zadania wynikającego z ustawy o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej polegający na współfinansowaniu kosztów pobytu dzieci z terenu gminy w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Wydatki te gmina ponosi w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

I tak w roku 2021 OPS w Tuchowie wnosił opłatę za 10 dzieci: w placówce opiekuńczo - wychowawczej na kwotę 58.289,04zł (3 dzieci), z czego w maju 2021 r. jedno dziecko przebywające w rodzinie zastępczej, trafiło do placówki oraz w wysokości 23.801,55zł za 8 dzieci przebywających w rodzinie zastępczej.

Z kolei w roku 2022 za pobyt 13 dzieci z gminy Tuchów przebywających w placówce zapłacono kwotę 125.204,27zł (3 dzieci), zaś w rodzinie zastępczej 35.243,22zł (10 dzieci). W 2023 widoczny jest wzrost kosztów pomimo zmniejszenia liczby dzieci, co było spowodowane znacznym wzrostem średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w 2023 roku w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie Powiatu Tarnowskiego, OPS w Tuchowie wnosił opłatę za 11 dzieci: w placówce opiekuńczo - wychowawczej na kwotę 108.624,60zł (2 dzieci) oraz w wysokości 70.067,03zł za 9 dzieci przebywających w rodzinie zastępczej.

Wykres 8. Koszty gminy ponoszone za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Głównymi powodami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej były: niewłaściwie sprawowana opieka nad dziećmi, problemy opiekuńczo - wychowawcze, ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej, nadużywanie alkoholu przez rodziców oraz inne uzależnienia, nadzór kuratora.

Asystent rodziny

Od lipca 2012 roku w Gminie Tuchów rodziny przejawiające problemy opiekuńczo - wychowawcze mogły skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny. Zazwyczaj rodziny objęte pomocą asystenta współpracowały z nim w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. W sytuacji gdy opracowany plan pracy z rodziną był realizowany i były widoczne efekty współpracy oraz ulegała poprawie sytuacja rodziny, praca z rodziną została zakończona sukcesem, jednak asystent rodziny, przez pewien okres monitorował ich sytuację.

Współpraca asystenta rodziny z rodzinami jest procesem długotrwałym i złożonym. Efekt pracy w przeważającym stopniu zależy od aktywności rodziny, chęci współpracy i zmiany oraz otwarcia na uzyskane wsparcie. Objęcie rodziny pomocą w formie asystenta rodziny nie zawsze zapewni rodzinie zdolność do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo - wychowawczych.

Należy zaznaczyć, iż Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie od 2019 roku nie ma zatrudnionego asystenta rodziny - w styczniu 2019 r. nastąpiła rezygnacja pracownika z zatrudnienia. Pomimo ogłoszenia nie ma chętnych osób na to stanowisko.

W związku z brakiem asystenta rodziny dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych są pracownicy socjalni oraz placówki: „Placówka Wsparcia Dziennego Kubusie” prowadzona przez parafię pw. Św. Jakuba Apostoła w Tuchowie, placówka Wsparcia Dziennego „Wspólne szczęście”, w Tuchowie przy ul. Zielonej oraz świetlica „Zielony domek” przy ul. Tarnowskiej w Tuchowie.

III. ANALIZA SWOT W OBSZARZE WSPARCIA RODZINY

Mocne strony

- dobre rozeznanie problemów i potrzeb środowiska lokalnego (diagnoza),
- doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny,
- ścisła współpraca instytucji działających na rzecz rodziny,
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- dostęp do poradnictwa specjalistycznego (pomoc prawna, terapeutyczna, psychologiczna, mediacja),
- funkcjonowanie placówek ochrony zdrowia na terenie gminy,
- doświadczenie w realizacji programów i projektów skierowanych do osób wykluczonych społecznie.

Słabe strony

- brak asystenta (brak osób chętnych na stanowisko),
- niski poziom wykształcenia osób korzystających z pomocy społecznej,
- niski poziom świadomego rodzicielstwa,
- wykluczenie społeczne,
- brak ofert ze strony organizacji pozarządowych w obszarze wspierania rodziny z problemami opiekuńczo - wychowawczymi,
- brak chęci rodzin do samoorganizacji (grupy wsparcia lub grupy samopomocowe),
- brak pozytywnych wzorców osobowych i zaniedbywanie obowiązków opieki i wychowania przez rodziców,
- brak rodzin wspierających,
- ograniczone środki finansowe na realizację programów pomocowych,
- bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie.

Możliwości

- coraz częściej dostrzeganie konieczności zapewnienie szerokiego, interdyscyplinarnego wsparcia rodzinom,
- wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,
- wzrost świadomości rodzin na temat korzyści z podjęcia przez rodzinę współpracy w wypełnianiu przez nią funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
- dostęp do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa,
- rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym,
- możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych,
- wzrost zaangażowania sektora pozarządowego w działania w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Zagrożenia

- brak świadomości problemu oraz nieumiejętność lub brak zgody na szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne,
- brak chęci współpracy i zaangażowania ze strony rodzin niewydolnych opiekuńczo - wychowawczych,
- uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia ubóstwa”,
- brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko,
- nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające,
- niespójne przepisy prawa,
- złożoność problemów rodzin,
- model „wychowywania bezstresowego”.

IV. ZAŁOŻENIA OGÓLNE PROGRAMU, ADRESACI PROGRAMU, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Gminny Program wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2024 - 2026 jest skierowany do rodzin zamieszkałych w Gminie Tuchów przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takich, które chcą współpracować w celu odzyskania opieki nad dzieckiem/dziećmi, a tym samym ich powrotu do domu rodzinnego.

Cel główny

Wzmocnienie postaw wychowawczych rodzin bezradnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, wykształcenie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami, zapobieganie marginalizacji środowisk dysfunkcyjnych, podjęcie działań korekcyjnych i profilaktycznych.

Cele szczegółowe oraz działania w ramach realizacji celów:

1. Zapobieganie sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już występujących problemów

Działania w ramach realizacji celu:

- monitoring sytuacji rodzin dysfunkcyjnych oraz diagnoza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc przez rodzinę,
- praca socjalna mająca na celu wzmocnianie lub odzyskanie przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie,
- motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. poprzez podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej, itp.,
- podejmowanie działań profilaktycznych poprzez udział w kampaniach i projektach, których celem jest wzmocnianie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny biologicznej.

Wskaźniki:

- powody udzielania pomocy rodzinom,
- liczba udzielonej pomocy rodzinom,
- liczba rodzin objętych wsparciem w formie pracy socjalnej,

- liczba założonych Niebieskich Kart,
- liczba kampanii, projektów oraz liczba uczestników,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny oraz rodzin których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tuchowie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe na terenie gminy.

2. Wspieranie rodzin mających trudności opiekuńczo - wychowawcze w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania swojej funkcji

Działania w ramach realizacji celu:

- zapewnienie rodzinom wsparcia asystenta rodziny lub rodziny wspierającej,
- poprawa sytuacji socjalno - bytowej rodzin,
- organizowanie spotkań, pogadanek, warsztatów dla rodziców w celu poszerzenia ich wiedzy na temat opieki i wychowania dzieci,
- wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w ramach programów i projektów.

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny lub rodziny wspierającej,
- liczba rodzin, z którymi zakończono pracę oraz powody jej zakończenia,
- liczba rodzin objętych pomocą w formie zasiłków, dożywiania oraz pomocy rzeczowej,
- liczba spotkań z rodzinami,
- liczba programów/zajęć,
- liczba dzieci objętych pomocą w formie pomocy materialnej o charakterze socjalnym.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- placówki oświatowe na terenie gminy,
- Gminna Administracja Oświaty w Tuchowie.

3. Zapewnienie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego

Działania w ramach realizacji celu:

- rozszerzenie dostępu do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w formie porad prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, pracy socjalnej, itp.,
- zapewnienie rodzinom dysfunkcyjnym pomocy asystenta rodziny / pracownika socjalnego,
- realizacja działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmu i narkomani, przeciwdziałania przemocy domowej, na rzecz rodzin.

Wskaźniki:

- liczba osób korzystających z poradnictwa oraz liczba udzielonych porad,
- liczba specjalistów,
- liczba zatrudnionych asystentów rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba przedszkoli i żłobków,
- liczba programów i uczestników działań profilaktycznych.

Realizatorzy:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tuchowie,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Tarnowie Filia w Tuchowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie Filia w Tuchowie,
- placówki oświatowe na terenie gminy.

V. OCZEKIWANE REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

1. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi;
2. Podniesienie poziomu i rozwoju profesjonalnych form pomocy rodzinie w środowisku;
3. Pozostawienie dzieci w rodzinie biologicznej, a w przypadku pobytu w pieczy zastępczej powrót dzieci do rodziny biologicznej;
4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych;
5. Polepszenie sytuacji materialnej dziecka i rodziny;
6. Zwiększenie dostępności rodziny do poradnictwa specjalistycznego.

VI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów programu.

Monitoring programu będzie się opierać na sprawozdaniach z wykonania w danym roku zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby, w tym zakresie przedłożone Radzie Miejskiej w terminie do 31 marca każdego roku.

Za monitorowanie programu będzie odpowiedzialny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie Gminnego programu wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2024 - 2026 odbywać się będzie ze środków własnych Gminy Tuchów, dotacji z budżetu państwa na finansowanie wsparcia jednostek samorządu terytorialnego oraz środków finansowych pozyskane z innych źródeł.

VIII. PODSUMOWANIE

Gminny program wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2024 - 2026 wyznacza zakres działań, jakie należy podjąć w celu stworzenia rodzinie sprzyjających warunków do rozwoju i prawidłowego funkcjonowania jej członków, a tym samym poprawy sytuacji dziecka.

Wsparcie rodziny będzie opierało się na działaniach profilaktyczno - ochronnych, co oznacza, że rodzinie w głównej mierze tworzone będą warunki do samodzielnego przezwyciężenia zaistniałego kryzysu, co przyczyni się do wykształcenia nowych umiejętności radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu aktywności własnej.

Wsparcie oferowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchowie będzie nakierowane na wykorzystanie przez rodzinę jej własnych zasobów i możliwości, a dopiero w sytuacji, gdy rodzina stanie wobec problemu przekraczającego jej możliwości zostanie objęta pomocą instytucjonalną.

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024r., poz. 177) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rada gminy, biorąc pod uwagę powyższe potrzeby, uchwała gminny program wspierania rodziny.

Gminny program wspierania rodziny w gminie Tuchów na lata 2024 – 2026 jest skierowany do rodzin zamieszkałych w gminie Tuchów przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz takich, które chcą współpracować w celu odzyskania opieki nad dzieckiem/dziećmi, a tym samym ich powrotu do domu rodzinnego. Niniejszy program przewiduje dalszy rozwój działań profilaktycznych mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka w celu zapobieżenia narastania kryzysu, a poprzez pracę z rodziną naturalną zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego. Zamiast bowiem zastępować rodzinę lub ją wyręczać należy ją wspierać i pomagać jej, po to, by miała możliwość prawidłowo funkcjonować. Warto budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej, bo są one lepsze aniżeli pomoc instytucjonalna. Bardzo ważne jest także, aby pomoc była udzielana ze wszystkich stron, interdyscyplinarnie, przy zgodzie i aktywnym zaangażowaniu rodziny, jednak z zachowaniem pomocniczości, której efektem będzie przywrócenie naturalnych więzów rodziny i normalizacja życia rodzinnego.

Biorąc pod uwagę powyższe, podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.